

Kommateringens stileffekt. Ett textseminarium om Selma Lagerlöf, Karin Smirnoff och andra skribenter

Ylva Byrman. Fredag 1 mars, kl. 10.15–12.00, sal J310.

Hur påverkas läsoplevelsen av en författares sätt att använda kommatecken? Denna fråga vill jag diskutera under seminariet, med utgångspunkt i ett bokkapitel som jag håller på att skriva: *Kommateringens stileffekt: 5 profiler från Selma Lagerlöf till samtida tidningstext*.

I kapitlet analyserar jag utdrag ur bland annat Selma Lagerlöfs *Jerusalem* (1902) och Karin Smirnoffs *Jag för ner till bror* (2018). Den förra satskommaterar i enlighet med vad dåtidens språklärare föreskrev, medan senare helt saknar kommatecken och enbart använder skiljetecknet punkt. Jag menar att kommabruket, särskilt i Smirnoffs experimentella prosa, kan tillskrivas gestaltande effekter, genom att skapa en opolerad och grov stil, liksom en spänning mellan intimitet och distans.

Jag analyserar också kommateringen i en facktext, en tidningstext och ytterligare en roman. Där diskuterar jag bland annat bruket av kommatering vid samordning av led som inte utgör självständiga sats, till exempel kommatecknets vara eller icke-vara i exempel som:

1. Moderns ansikte är stumt, och helt avvisande.
2. I uppsatsen från 1957 tillbakavisar Russell denna tolkning, och slår fast att det som inte är sant är falskt.

Enligt Svenska skrivregler kap. 12.7 brukar denna typ av kommatecken normalt inte sättas ut, men för att underlätta läsningen kan undantag göras om leden är långa. Jag vill dock diskutera hur kommatecknet kan få effekter på läsarens perception av relationen mellan de båda leden.

Kapitlet *Kommateringens stileffekt* ingår i en kommande handbok, som ur ett skribentperspektiv tar upp hur texters stil påverkas av skiljeteckensbruk och syntaktisk variation av olika slag. I sina resonemang utgår boken från tre schablontexttyper: *facktext*, *tidningstext* och *litterär text*. Jag visar exempel ur erkänt duktiga skribenters texter och pekar ut hur drag som kan vara vanliga romaner och dagstidningar ofta ses som normbrott i formell facktext. Utöver kapitlet *Kommateringens stileffekt* ingår i boken också ett kapitel som heter *Kommateringsregler*. I mån av tid diskuterar jag gärna även det och vilka råd om kommatering som man bör ge i skrivundervisning på universitet och i ungdomsskolan.

Ett textunderlag med de båda kapitlen skickas ut till seminariets e-postlista ungefär 10 dagar innan seminariet.